

Pokyny pro zadávajícího učitele

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout zadávajícímu učiteli návrh základních informací, které by měly být žákům před zahájením testování sděleny s ohledem na vytvoření shodných podmínek pro všechny testované žáky. Doporučujeme, aby sdělení žákům zahrnovalo vše, co je v dalším textu označeno jako informace pro žáky, a nic zásadně jiného navíc. Příslušný text samozřejmě není třeba předčítat doslovně – je nepochybné, že zkušený učitel by zvládl provést žáky testováním i bez podobného návodu. Dokument však zadávajícímu učiteli nabízí osnovu, které se může držet. Pokud budou mít žáci dotaz vybočující z uvedených instrukcí, učitel by měl odpovědět dle svého nejlepšího uvážení takovým způsobem, aby žáci nezískali potenciální výhodu. Pokud žáci ve škole řeší více testů, vystačí s podrobnou instruktáží pouze před prvním z testů – u dalších je možné odkázat se na to, že vše bude obdobné jako u prvního testu.

Základní obecné informace

Délka testu. Délka každého testu pro žáky 5. ročníku je 60 minut, pro žáky 9. ročníku 70 minut, k testům je připojen **žákovský dotazník**. Před zahájením testu musí být žáci seznámeni s obecnými pokyny, obdržet přístupové údaje k testu (přihlašovací kód a heslo) a zadat je pro přihlášení do aplikace (asi 5 minut). Na provedení každého testu je proto třeba vyhradit **dvě vyučovací hodiny**.

(Pokud se škola rozhodne těsně před prvním ostrým testem nechat žáky projít si cvičný test (tutoriál – viz dále), který demonstruje technickou podobu úloh a trvá žákům zpravidla maximálně 10 minut, testování jednoho předmětu se již do dvou vyučovacích hodin vejít nemusí; realizace tohoto cvičného testu však není rozhodně nezbytná (navíc nemusí být spojena v jednom bloku s řešením ostrých testů).)

Přinejmenším někteří žáci budou pravděpodobně s řešením úloh hotoví dříve, než vyprší celkový vyhrazený čas – škola musí rozhodnout, jak se mají takoví žáci zachovat (zda mají zůstat na svých místech, nebo zda mohou opustit učebnu). Různé řešení v různých třídách a školách nepovažujeme za narušení regulérnosti testování.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Žáci, u nichž škola při registraci vyznačila SVP a v registraci vybrala řešení testu upraveného pro SVP, řeší test trvající stejně dlouho jako žáci bez SVP, jen s menším počtem úloh – testování žáků se SVP tedy nevyžaduje žádné organizační úpravy na straně školy. Škola ale může v závislosti na rozsahu SVP u jednotlivých žáků rozhodnout například o pomoci asistenta – v takovém případě je ke zvážení, zda žáci s asistentem nemají test řešit v samostatné místnosti, aby svojí komunikací nerušili ostatní žáky.

Pomůcky. K řešení testu žáci obecně nic nepotřebují, může jim ale být užitečná tužka a papír na poznámky a výpočty (zejména pro řešení úloh z fyziky a chemie). Pro zachování regulérnosti testování je vhodné, aby papíry, na které si žáci dělali poznámky, zůstaly po ukončení testování v učebně a žáci je neodnášeli (na konci testování

je sesbírá učitel). Stejně tak je ovšem v zájmu rovného přístupu ke všem testovaným žákům to, aby každý žák měl možnost papír a tužku použít – zadávající učitel by měl proto vyzvat žáky, aby si papír a tužku přichystali, chtějí-li je použít, případně papíry pro žáky přichystat. K testu fyziky (ale **pouze k testu fyziky**) je povolena kalkulačka.

Poslechové úryvky. TÝKÁ SE POUZE ŠKOL, KTERÉ V 9. ROČNÍKU TESTUJÍ DALŠÍ CIZÍ JAZYK. Na začátku testů dalšího cizího jazyka jsou zařazeny úlohy obsahující poslechové úryvky. Při registraci žáků škola volila, zda chce, aby úryvky jednotliví žáci poslouchali ve sluchátkách, nebo zda budou úryvky všem žákům společně nahlas reprodukovány hlasitě. Pokud škola zvolila **poslech do sluchátek** (každý žák může poslechové úlohy řešit vlastním tempem nezávislým na ostatních testovaných žácích, škola neřeší stahování zvukového souboru ani jeho hlasité přehrávání ve třídě), musí být ke každému počítači připojena funkční sluchátka s vhodně nastavenou hlasitostí. Pokud škola zvolila **frontální poslech**, musí předem z **průvodce certifikovaným testováním stáhnout soubor se zvukovým úryvkem** a vyzkoušet, že jej bude možné na vhodném zařízení spustit. Zadávající učitel pak poté, co žáci spustí test cizího jazyka, spustí hlasitou reprodukci a o nic dalšího se nestará – instrukce k poslechovým úryvkům jsou přímo součástí úloh¹.

Připojení k internetu. Pokud škola pro testování používá webovou aplikaci, je trvalé připojení každého z počítačů nezbytné pro zahájení, průběh i odeslání výsledků testu. Při přerušení internetového připojení je test ukončen a není jej možné znovu spustit (na základě požadavku prostřednictvím InspIS HELPDESK může technická podpora nedokončený test resetovat a žák jej může řešit znovu). Pokud škola využívá instalovanou testovací aplikaci nebo aplikaci pro mobilní zařízení, jsou testy v testové dávce staženy na lokální disk každého počítače a přerušení internetového připojení není pro testování zásadní komplikací (v případě nepřipojení k internetu v okamžiku ukončení testu je ovšem potřeba dodatečně výsledek testu odeslat).

¹ Pokud škola zvolila poslech do sluchátek, pak poslechové úlohy obsahují ikonu pro spuštění přehrávače zvuku, přes kterou si žák spustí poslech v každé

úloze sám. Pokud škola zvolila frontální poslech, úlohy ikonu pro spuštění poslechu neobsahují – žák si tedy nic sám spustit nemůže.

Opuštění učebny. Pokud v průběhu testování bude některý žák nucen opustit učebnu (použití WC, nevolnost apod.), může mu to zadávající učitel umožnit při dodržení interních pravidel školy a za podmínky, že žák neodejde z učebny s poznámkovými papíry ani s mobilním telefonem či jiným komunikačním prostředkem. Žádoucí není odchod více žáků současně. Pokud by například z důvodů nevolnosti nemohl žák test dokončit a škola mu chtěla dát možnost znovu řešit celý test, je možné, aby žák řešil test podruhé. Škola v takovém případě musí požádat technickou podporu přes InspIS HELPDESK o vymazání původních výsledků z neúplného testu.

Vyloučení z testování. Účast školy, a tedy i jednotlivých žáků v testování, je povinná. Pokud by se některý žák choval během testování tak, že by vyrušováním narušoval práci ostatních žáků, případně se choval způsobem zpochybňujícím regulérnost testování, může jej zadávající učitel vyloučit z testování (a rozhodnout, jestli má zůstat přítomen v učebně, nebo učebnu opustit). Žák ovšem musí absolvovat test znovu – škola musí požádat přes InspIS HELPDESK o vymazání původních výsledků z neúplného testu.

Tutoriál. V systému InspIS SET je k dispozici krátký cvičný test označený jako Tutoriál². Ten obsahuje univerzální ukázky všech typů úloh, které se vyskytují v testech, spolu s instrukcemi, jak zaznamenávat v jednotlivých typech úloh odpovědi. Průměrně počítačově zdatný žák nebude mít se způsobem výběru či záznamu odpovědí v úlohách problémy i bez absolvování Tutoriálu, na druhou stranu jeho absolvování může žákům pomoci snížit případnou nervozitu či obavu z práce v neznámém testovacím prostředí. Tutoriál je možné spouštět opakovaně a v libovolném termínu (jak zcela odděleně od ostrého testování, tak například bezprostředně před ním). Ačkoli je Tutoriál označen předmětem *Ostatní* a 5. ročníkem, je univerzální pro všechny ročníky a předměty.

Přístupové údaje pro žáky. Aby žák mohl řešit test, musí po spuštění testovací aplikace zadat přístupové údaje (dva šestipísmenné řetězce – přístupový kód identifikuje test pro konkrétního žáka, heslo slouží k rozšifrování testu). Přístupové údaje pro testy (pro všechny žáky) budou zveřejněny od 0.01 15. 5. v systému InspIS SET, konkrétně v kroku 8 průvodce certifikovaným testováním. Sada hesel bude platná po celou dobu vyhrazenou pro testování jednotlivých předmětů a ročníků³.

Doporučujeme **přístupové údaje vytisknout a rozstříhat** (tiskový výstup je na to připraven) na lístky určené

jednotlivým žákům a ty pak žákům rozdat – žáci budou moci při zadávání přístupový kód i heslo opisovat z lístku (menší riziko chybného zadání). Stejně přístupové údaje použijí žáci nebo jejich zákonní zástupci pro vyhledání podrobných výsledků v systému. Ty budou ve finální podobě dostupné až po ukončení a vyhodnocení celého testování – výsledky zobrazované během doby vyhrazené pro testování se budou s načítáním průběžně docházejících výsledků ze škol měnit (svůj vlastní výsledek si ale žák může zobrazit od druhého dne po testování).

Pomoc žákům. Během testování je možné odpovídat jen technické dotazy žáků (např. dotazy ke způsobu záznamu odpovědi, k funkčnosti testovací aplikace apod.), nikoli dotazy k obsahu jednotlivých úloh. Není na závadu (může to být z tohoto pohledu dokonce drobnou výhodou), když na testování dohlíží zadávající učitel s jinou aprobačí, než která odpovídá zaměření testu. Zadávající učitelé se mohou během řešení testu žáky vystrídat.

Orientační průběh testování

Text psaný kurzívou je možným zněním instrukcí zadávajícího učitele žákům, proto je zvolena forma přímé řeči. Není ale samozřejmě nutné číst text doslovně – cílem je informovat žáky v popsaném duchu a rozsahu.

příchod do učebny

Zadávající učitel má lístky s přístupovými údaji pro žáky. Žáci si sedají k zapnutým počítačům se spuštěnou testovou aplikací (ze zkušenosti je to rychlejší/bezpečnější než nechat hledat a pouštět testovou aplikaci samotné žáky).

obecná informace žákům (cíl a průběh testování)

Cílem tohoto testování je získat informaci o tom, kolik toho v testovaném předmětu umíte; výsledek bude něco vypovídat o každém z vás, souhrnné výsledky poslouží středním školám jako informace o úrovni znalostí, se kterými k nim noví žáci ze základních škol přicházejí. Je třeba k testování přistoupit odpovědně, úlohy řešit poctivě, soustředěně, odpovědi nehádat. Úlohy odpovídají spíše minimálním požadavkům v jednotlivých předmětech – řada úloh pro vás bude snadná, jiné třeba obtížnější, cílem je ale zjistit, co umíte, a nikoli, jak úspěšně jste tipovali.

K řešení úloh nebudete potřebovat nic zvláštního. Můžete si dělat poznámky na papír (u testu fyziky ještě kalkulačku). Nic dalšího na lavici být nesmí.

Žáci si z lavice uklidí vše vyjma papíru a psacích potřeb (u testu fyziky může zůstat kalkulačka).

² Školy používající instalovanou testovací aplikaci si tutoriálový test stáhly jako součást testové dávky; ony i školy využívající webovou testovací aplikaci mohou tutoriál spustit na webové stránce <https://testy.csicr.cz> – proto toto testování je z nabízených tutoriálů určen ten s názvem jen Tutoriál nebo

Tutoriál 2021; tutoriály s jinými názvy jsou určeny pro jiná testování a nemusejí škole fungovat.

³ Pokud bylo z nějakého důvodu nutné generovat škole testovou dávku více než jednou, zobrazí se více sad hesel; je bezpodmínečně nutné použít sadu s nejčerstvějším datem.

tutoriál (pokud škola rozhodne o zařazení před ostrý test) – nepovinné

Odkaz na spuštění tutoriálového testu je jak ve webové aplikaci, tak v instalované aplikaci na úvodní straně. Rozhodně stačí, když si žáci tutoriál vyzkouší pouze před prvním ze dvou testů, které budou řešit.

Nejprve si v krátkém cvičném testu můžete vyzkoušet, jaké typy úloh vás čekají. Klikněte na tlačítko „Tutoriál“ a zkuste si sami projít cvičný test – nejspíš vám na něj bude stačit 10 minut. Když vám nebude něco jasné, zeptejte se (lépe teď než při ostrém testování).

Žáci spustí tutoriál a samostatně si jej projdou. Poté čekají na další instrukce. Maximální délka spuštění tutoriálu je omezena na 30 minut, je ale možné jej kdykoli předčasně ukončit a nečekat na vypršení celé doby (žákům zpravidla stačí pro průchod tutoriálem 5–10 minut).

instrukce k ostrému testu

Až dostanete přístupové údaje k ostrému testu a zahájíte práci, mějte na paměti, že:

- na test je dostatek času – 60 (5. ročník) nebo 70 (9. ročník) minut, není třeba být nervózní a spěchat, stihnete se věnovat všem úlohám i zkontrolovat si na konci svá řešení;
- testem se můžete pohybovat tam i zpět, vracet se k vynechaným úlohám, měnit vybrané odpovědi atd.;
- za každou správnou odpověď body získáváte, za chybnou odpověď se nic neodečítá; neznáte-li správnou odpověď, nehádejte, ale nechte otázku bez odpovědi;
- dávejte pozor na to, kdy máte vybrat jednu správnou odpověď (označení kroužkem), a kdy označit více správných odpovědí (označení čtverečkem);
- úlohy mohou vycházet z textu, grafu nebo obrázku zobrazeného před otázkou – vždy se ujistěte, že jej vidíte celý, případně si jej zobrazte posuvníkem na pravém okraji obrazovky, pomoci vám mohou i oranžovo-bílé šipky při pravém okraji obrazovky (jakmile se objeví, znamená to, že pod nebo nad okrajem obrazovky je část úlohy);
- text, graf nebo obrázek mohou být společně pro několik za sebou jdoucích úloh – není třeba číst např. text v takovém případě pokaždé znovu celý, je ale jistě vhodné znovu se do něj podívat a ujistit se např. o správném řešení úlohy;
- instrukce k poslechu (pouze před testem dalšího cizího jazyka) při variantě do sluchátek: Několik prvních úloh se vztahuje k poslechovému úryvku – ten si sami přímo v úloze spustíte z ovládacího panelu přehrávače. Každý poslechový úryvek si můžete pustit dvakrát, ale ne vícekrát. Po vyřešení poslední úlohy s poslechem odložte sluchátka a pokračujte v řešení zbylých úloh.

- instrukce k poslechu (pouze před testem dalšího cizího jazyka) při variantě frontálního poslechu: Několik prvních úloh se vztahuje k poslechovému úryvku – ten společně uslyšíte z nahrávky, kterou vám pustím. Každý poslechový úryvek uslyšíte dvakrát. Během poslechové části se na nic neptejte, abyste nerušili ostatní, a postupujte podle instrukcí z nahrávky. Po vyřešení poslední úlohy s poslechem budete samostatně pokračovat v řešení zbylých úloh.
- jakmile kliknete na tlačítko „Ukončit test“ a potvrdíte, nebudete se již moci k řešení úloh vrátit – nezabývejte se jím proto dříve, než budete mít všechny úlohy vyřešené a zkontrolované (test nelze spustit podruhé);
- pět minut před koncem vás upozorním, že zbývá posledních 5 minut času – v něm byste se měli věnovat již především kontrole svých odpovědí;
- po konci testu ještě každý zodpovíte několik otázek vztahujících se k testovanému předmětu, případně k tomu, jaké máte podmínky a motivace k učení – odpovídejte pravdivě;
- pokud byste někdo měl v průběhu řešení testu nějaký obecný problém (např. nefungující počítač, nevolnost nebo jinou potíže), nevykřikujte, ale zvednutím ruky mě přivolejte;
- zadávající učitel žákům sdělí, jak se mají zachovat, až ukončí test (zda mají zůstat na místě, nebo v tichosti opustit učebnu dle rozhodnutí školy);
- neztraťte lístek s přihlašovacími údaji – pomocí nich se dostanete na internetovou stránku se zobrazením vašich výsledků, adresa stránky s přístupem k výsledkům je uvedena na lístku s přístupovými údaji;
- následuje prostor pro případné dotazy;

Prvním krokem bude zadání dvou přístupových údajů pro spuštění testu – oba údaje dostane každý z vás na samostatném lístku. Po jejich zadání a kontrole budete moci zahájit řešení úloh – od té doby už budete pracovat tiše a samostatně. Přístupové údaje můžete zadat malými nebo velkými písmeny, je to jedno. Pokud by vám přístupové údaje odmítly otevřít test, ohlaste se zvednutím ruky.

Následuje rozdání lístků s přístupovými údaji. Žáci zadávají dvojici přístupových údajů. Pokud by to někomu trvalo nepřiměřeně dlouho, může mu zadávající učitel pomoci.

řešení úloh a ukončení testu

Žáci zahájí práci. Zadávající učitel dohlíží na regulérnost chování žáků – v případě problémů přiměřeně zakročí. Pět minut před vypršením času vyhrazeného na řešení úloh testu zadávající učitel upozorní žáky, že zbývá posledních 5 minut času.

Po uplynutí vyhrazené doby (60 nebo 70 minut) se test sám ukončí (případně jej může před vypršením této doby

ukončit žák kliknutím na tlačítko „Ukončit test“, nebo kliknutím na tlačítko „Další“ na stránce poslední úlohy). Automaticky se spustí **žakovský dotazník** – ten obsahuje otázky směřující např. k motivaci žáků učit se, k podmínkám k učení, které mají, k jejich reflexi výuky daného předmětu apod. Délka dotazníku je 20 minut, je možné ukončit jej dříve, je-li žák hotov. Nakonec se každému žákovi zobrazí jeho průměrná úspěšnost v testu a tím pro něj řešení testu skončilo.

Zadávající učitel kontroluje, že žáci neodnášejí z učebny papíry s poznámkami k řešení úloh, a že na stole nezapomněli lístky s přístupovými údaji.

výsledky

První stručné vyhodnocení testu (podíl správných odpovědí) se žákům zobrazí ihned po ukončení testu.

Další, podrobnější výsledky žáci najdou na webové stránce <https://set.csicr.cz/vysledky> – pro přístup použijí stejné přístupové údaje jako k testu. Až do ukončení výběrového zjišťování je třeba brát zobrazené výsledky jako předběžné – mohou se drobně měnit například z důvodu přehodnocení správnosti zadaných částečně otevřených odpovědí, které mohly být původně automaticky označeny za chybné (zpětné uznávání některých překlepů apod.). Konečné výsledky (za žáky, třídy i školu) budou na stejné adrese dostupné od 12. 6. 2023.

V září budou k dispozici celkové agregované výsledky zjišťování s podrobnějšími analytickými informacemi (např. vztah výsledků v testu ke kontextovým informacím o školách i jednotlivých žácích).

Shrnutí nejdůležitějších informací:

- každý test pro žáky 5. ročníku trvá 60 minut, s dotazníkem maximálně 80 minut,
- každý test pro žáky 9. ročníku trvá 70 minut, s dotazníkem maximálně 90 minut,
- pokud byl škole přiřazen test dalšího cizího jazyka a škola zvolila frontální poslech, musí mít zadávající učitel připravenou reprodukci zvuku dostatečně nahlas slyšitelnou v celé třídě,
- pokud byl škole přiřazen test dalšího cizího jazyka a škola zvolila poslech do sluchátek, musí mít každý žák připojena vlastní sluchátka; učitel v takovém případě nic neřeší a nepouští,
- k testu fyziky mohou žáci používat kalkulačku, papír a tužku na poznámky a výpočty, u všech ostatních testů jen papír a psací potřeby,
- žáci se SVP řeší test stejně časově dlouhý (jen s nižším počtem úloh) jako ostatní žáci, mohou tedy test řešit s ostatními

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli, Česká školní inspekce Vám velmi děkuje za spolupráci a korektní součinnost.

V Praze dne 5. 5. 2023